

Компетентнісний підхід
до вивчення української
мови та літератури

***Державний стандарт
базової і повної
загальної освіти,
затверджений постановою
Кабінету Міністрів України
від 23.11.2011 № 1392***

Освітня галузь “Мови та літератури”

Мета:

- ❖ розвиток особистості учня,
- ❖ формування:
 - мовленнєвої і читацької культури,
 - комунікативної та літературної компетентності,
 - гуманістичного світогляду,
 - національної свідомості,
 - високої моралі,
 - активної громадянської позиції,
 - естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Наскрізні змістові лінії МОВНОГО КОМПОНЕНТА

Мовленнєва

• формування та удосконалення вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі), готовності розв'язувати проблеми особистісного і суспільного характеру

Мовна

• засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів

Соціокуль турна

• засвоєння культурних і духовних цінностей, норм, що регулюють соціально-комунікативні відносини між статями, поколіннями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку учнів

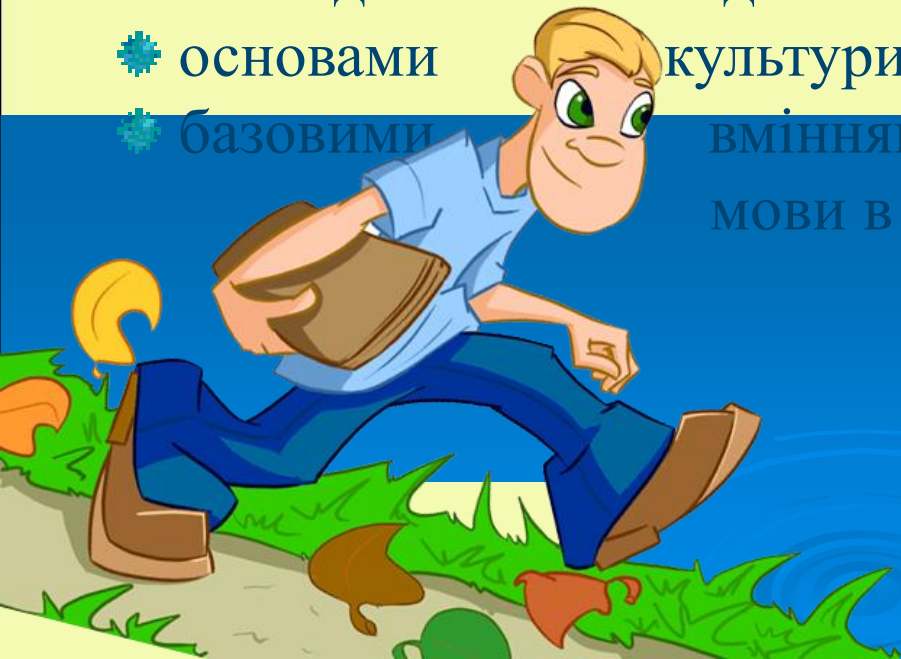
Діяльнісна

• формування навчальних умінь і навичок, опанування стратегіями, що визначають мовленнєву діяльність, соціально-комунікативну поведінку учнів, спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання життєвих проблем

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

для мовного компонента стратегічно важлива:

- ◆ є невід'ємною складовою структури змісту освіти;
- ◆ передбачає:
 - ✿ оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності,
 - ✿ основами культури усного і писемного мовлення,
 - ✿ базовими вміннями і навичками використання мови в різних сферах і ситуаціях.

Складові літературного компонента

Літературо
знавча

Емоційно-
ціннісна

Загально
культурна

Компа
ративна

Емоційно-ціннісна лінія забезпечує:

- ✓ розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів української літератури,
- ✓ формування світогляду учнів, їх національної свідомості, моралі та громадянської позиції.

Літературознавча лінія передбачає:

- ✓ вивчення літературних творів у єдності змісту і форми,
- ✓ оволодіння учнями основними літературознавчими поняттями,
- ✓ застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації художніх творів, розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу,
- ✓ виявлення специфіки літературних напрямів, течій, шкіл у розвитку української літератури, світової літератури і літератур національних меншин,
- ✓ розкриття жанрово-стильових особливостей художніх творів, ознайомлення учнів з основними принципами художнього перекладу.

Культурологічна лінія передбачає:

- ❑ усвідомлення творів художньої літератури як важливої складової мистецтва,
- ❑ розкриття особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті,
- ❑ висвітлення зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями.

Компаративна лінія забезпечує:

- порівняння літературних творів, їх компонентів, явищ і фактів, встановлення зв'язків між українською, світовою літературою і літературами національних меншин,
- розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах,
- зіставлення оригінальних творів і україномовних перекладів літературних творів.

Випускник школи – це особистість, яка володіє

такими

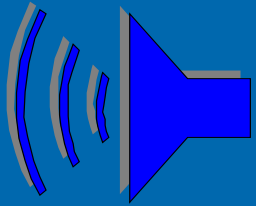
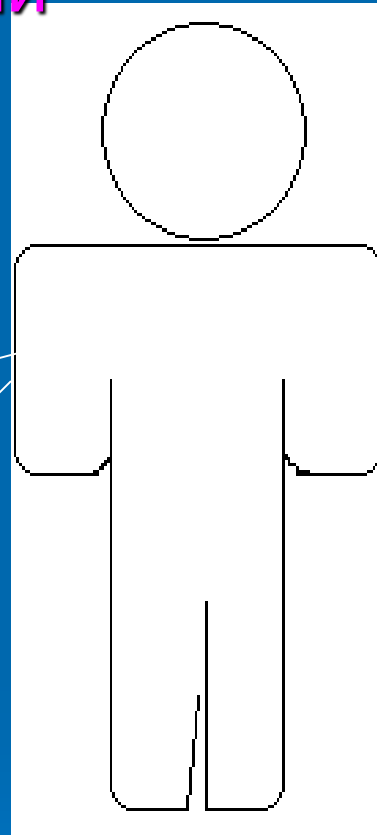
якостями:

2

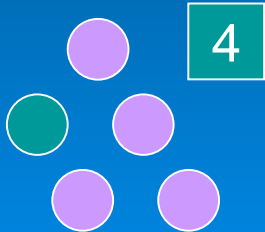
3

6

5

4

1

- 1 – здатність сприймати думки інших критично;
- 2 – компетентність;
- 3 – небайдужість у сприйнятті подій;
- 4 – незалежність думок;
- 5 – допитливість;
- 6 – здатність до діалогу і дискусії.

Компетентність - набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці

Ключова компетентність - спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності

Компетенція - сукупність знань, умінь і навичок, якими учні повинні оволодіти відповідно до чинної програми, освітніх цілей і завдань.

ЯКІ Є КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ?

- ❑ навчальна;
 - ❑ здоров'язберігаюча;
 - ❑ загальнокультурна;
 - ❑ соціальна;
 - ❑ компетентність щодо інформаційних і комунікативних технологій;
 - ❑ громадянська;
 - ❑ підприємницька.
-

ЯКІ Є ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ?

- ❑ комунікативна;
- ❑ літературна;
- ❑ мистецька;
- ❑ міжпредметна;
- ❑ інформаційно-комунікаційна компетентність.

Компетентнісний підхід тісно пов'язаний із такими підходами до навчання, як

- **особистісно орієнтований** (потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі “для всіх” на суб’єктивні надбання одного учня, що їх можна виміряти);
- **діяльнісний** (може бути реалізований тільки в діяльності, тобто в процесі виконання конкретним учнем певного комплексу дій).

Перехід до компетентнісного підходу означає:

а) переорієнтацію з процесу на результат освіти в діяльнісному вимірі;

б) зміщення акценту з накопичування нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях.

Особливості компетентнісно орієнтованого навчання

Мета

зміст

принципи

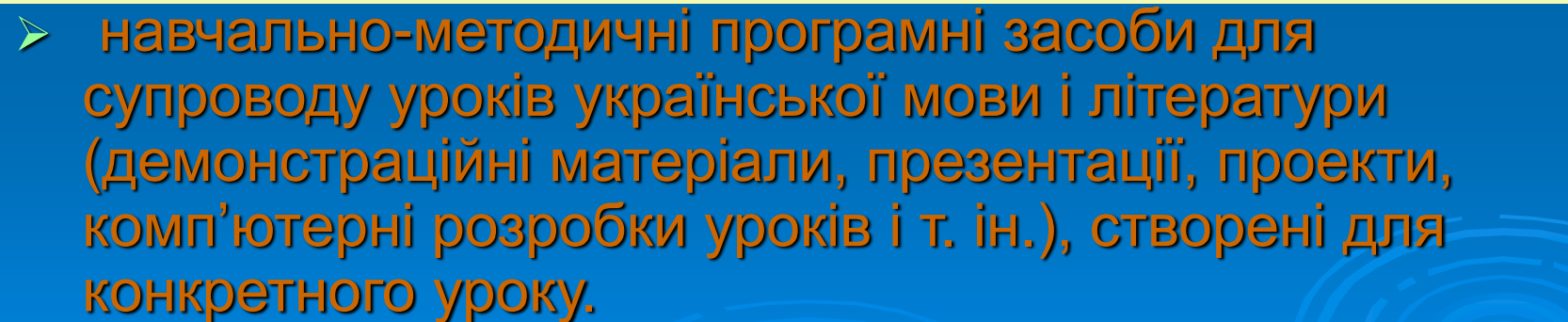
створення умов
для розвитку і
саморозвитку
особистості

спрямований на
розвиток
здібностей кожної
окремої
особистості

Індивідуалізації,
диференціації,
гуманізму

ІКТ як засіб формування ключових компетентностей учнів

- бібліотека електронної наочності й бази даних;
 - методичні матеріали на електронних носіях (розробки уроків, методичні рекомендації з навчання аспектів мови і видів мовної діяльності, тести);
 - інтернет-ресурси;
 - комбіновані електронні засоби навчання (збірки вправ і розвивальних ігор з орфографії);
 - навчально-методичні програмні засоби для супроводу уроків української мови і літератури (демонстраційні матеріали, презентації, проекти, комп'ютерні розробки уроків і т. ін.), створені для конкретного уроку.
-

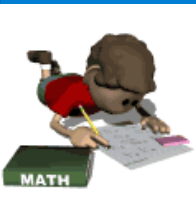
- В сучасних умовах найбільшої переваги набувають **ІНТЕРАКТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ.**

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

- *“Учитель ... може виховувати і навчати доти , доки сам працює над своїм вихованням й освітою”*

К.Д. Ушинський

Прийоми і методи інтерактивного навчання

- Асоціативний кущ
- Прогнозування за ключовими словами
- Кластер
- Читання з маркуванням
- «Знаю – Хочу дізнатись – Дізнався»
- Ажурна пилка

- Зигзаг
- Інсерт
- Перехресна дискусія
- Товсті і тонкі запитання
- Мій епіграф
- Сенкан

ІНСЕРТ

Інсерт – з англійської insert – «вставка, вклейка», «вставляти, вносити».

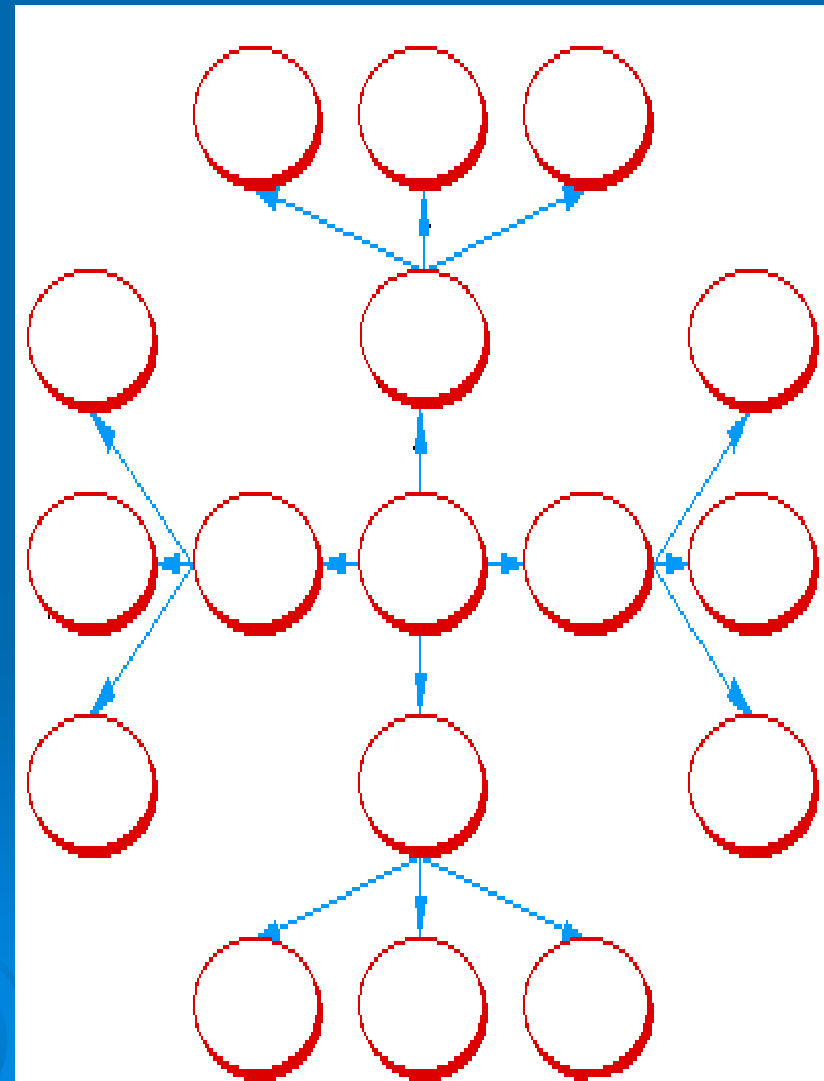
Інсерт – це прийом такого маркування тексту, коли учні значками помічають те, що відоме, що заперечує їхні уявлення, що є цікавим і несподіваним, а також те, про що хочеться дізнатися більш детально.

V <i>(усвідомити нові знання)</i>	+ <i>(позначити нові судження)</i>	- <i>(виправити неправильні судження)</i>	? <i>(привертає увагу до теми)</i>
Я це знав	Це для мене зовсім нове	Це заперечує те, що я знав	Я хочу знати про це більше

Застосування кластерів

Термін "кластер" перекладається з англійської "cluster" - рій, гроно, грудка, накопичення.

В центральному овалі розміщено ключове слово, поняття, фраза, в додаткових - слова, які розкривають значення головного.

Гра як засіб формування читацької компетентності

“Літературний
двобій”

“Будь уважним”

“Ланцюжок
запитань”

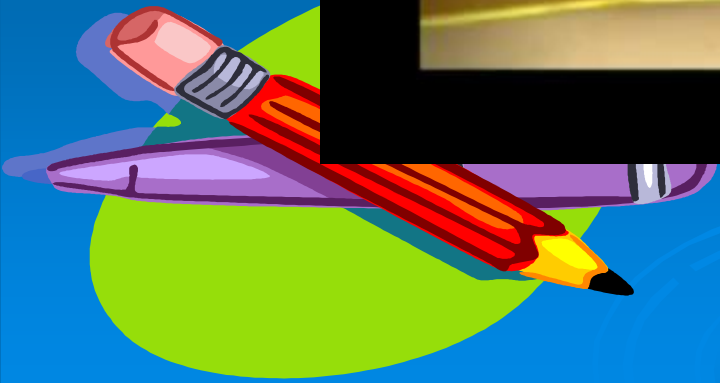
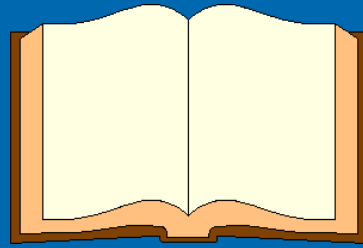
Рольова
гра

Реалізація фізичної складової здоров'я

- контроль та самоконтроль за правильною поставою під час письма, читання, ходьби;
- використання вправ щодо профілактики сколіозу, запобіганню гіподинамії;
- виконання дихальних вправ;

- виконання гімнастики для очей, точковий самомасаж біологічно активних точок обличчя й голови
- навчання народним засобам оздоровлення та профілактики захворювань;
- знання свого особистого рівня здоров'я;
- навчання щодо дотримання режиму навчання, харчування, праці, відпочинку.

**Запорука успішного впровадження
Державного стандарту базової і
повної загальної середньої освіти –
професіоналізм педагога.**

ПАМ'ЯТАЙМО СЛОВА О. ГОНЧАРА:

**“БУТИ У ВІЧНОМУ ПОШУКОВІ –
ЦЕ ЗНАЧИТЬ ШУКАТИ ЕНЕРГІЮ
СЛОВА В ЕНЕРГІЇ ДУШІ”**

**Не буде вогника у Вас – Вам
ніколи не запалити його в
інших.**

В.О.Сухомлинський

**Щоб дійти до мети,
треба перш за все йти.**

О. де Бальзак

